

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:

președinte – Nicolae Gordilă,

judcători – Elena Covalenco, Liliana Catan, Ion Guzun, Oleg Sternioală,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de către avocatul, Melnic Oxana, în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2013, în cauza penală în privința lui

Negoïța Veaceslav Vitali, născut la 21 ianuarie 1990, originar și domiciliat mun. Bălți, s. Elizaveta str. A. Plămădeală, 6.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. în prima instanță din 10.05.2012 până la 23.01.2013

2. în instanța de apel din 26.02.2013 până la 18.12.2013

3. în instanța de recurs din 04.03.2014 până la 13.05.2014

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul, Dumitru Graur, care a solicitat respingerea recursului.

Avocatul, Pavel Cebotari, care a solicitat admiterea recursului.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 23 ianuarie 2013, a fost încetat procesul penal în privința lui Negoïța Veaceslav Vitali, în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, în legătură cu împăcarea părților.

2. Potrivit sentinței, Negoïța V.V., acționînd cu intenție directă și urmărind scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere, în luna decembrie anul 2011, sub pretextul că are nevoie de bani, a însușit ilegal de la partea vătămată, Bînzari Cristina, o pereche de cercei din aur cu greutatea de 2 grame, la prețul de 1 200 lei, cauzîndu-i daună materială neconsiderabilă.

Acțiunile lui Negoïța V.V. au fost încadrate în baza prevederilor art. 190 alin. (1) Cod penal, *escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere*.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Negoîța V.V. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și pedepsit cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții. În motivarea apelului a fost invocat că instanța de fond incorect a recalificat acțiunile inculpatului de la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la art. 190 alin. (1) Cod penal. Declarațiile părții vătămate referitor la cauzarea daunei neconsiderabile, urmau a fi apreciate critic de către instanța de judecată, deoarece la faza urmăririi penale aceasta a declarat ca fiind considerabil pentru ea prejudiciul cauzat, fiindcă nu era angajată în câmpul muncii și nu avea surse de venit.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2013, a fost admis apelul, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, Negoîța V.V., a fost condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a conchis că sentința nu a fost motivată referitor la reîncadrarea acțiunilor inculpatului de la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la art. 190 alin. (1) Cod penal. Cercetînd suplimentar probele administrate în prezenta cauză, instanța de apel a considerat că vina inculpatului în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, a fost dovedită și anume: declarațiile inculpatului date în instanța de fond (f.d. 86-87); plîngerea părții vătămate Bînzari C. din 23 martie 2012 (f.d. 4); proces verbal de audierea a părții vătămate Bînzari C. din 07 aprilie 2012 (f.d. 11-12); ordonanță de recunoaștere în calitate de parte civilă pe Bînzari C.(f.d. 13); proces verbal de ridicare din 11 aprilie 2012 (f.d. 28-29); proces verbal suplimentar de audiere a părții vătămate Bînzari C. din 27 aprilie 2012 (f.d. 30-31).

Instanța de apel a constatat reieșind din declarațiile părții vătămate, ce au fost date în cadrul urmăririi penale, că dauna cauzată în rezultatul săvîrșirii infracțiunii de către inculpat este de 1 200 lei și este pentru ea considerabilă. Instanța de fond la emiterea verdictului urma să aprecieze aceste declarații ca fiind veridice și necesare a fi puse la baza sentinței adoptate.

Totodată, instanța de apel a menționat reieșind din materialele cauzei că partea vătămată nu este angajată în câmpul muncii și nu are nici un venit, cerceii de care a fost deposedată de către inculpat aveau valoarea de 1 200 lei, îi erau scumpi, deoarece erau cadou din partea mamei sale. Din aceste considerente instanța de apel a concluzionat că prejudiciul cauzat părții vătămate este considerabil.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că Negoîța V.V. acționînd cu intenție directă și urmărind scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere în luna decembrie 2011, sub pretextul că are nevoie de bani, a însușit ilegal de Bînzari C. o pereche de cercei din aur cu greutatea de 2 gr., la prețul de 1 200 lei, astfel pricinuindu-i părții vătămate un prejudiciu material în proporții considerabile.

Astfel acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, *escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

La stabilirea categoriei pedepsei, conform art. 75 Cod penal, instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului și a considerat că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă prin aplicarea unei pedepse sub formă de amendă.

De asemenea, instanța de apel a menționat că cererea părții vătămate de împăcare cu inculpatul și încetarea procesului penal urmează a fi respinsă deoarece infracțiunea săvârșită de inculpat și prevăzută de art. 190 alin. (2) Cod de procedură penală, conform art. 16 alin. (4) Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor grave și nu cade sub incidența prevederilor art. 109 Cod penal – Împăcarea.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către avocatul, Melnic Oxana, în numele inculpatului, prin care solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Negoita V.V. să fie achitat de sub învinuirea în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală, deoarece fapta săvârșită de el nu constituie infracțiune sau procesul penal intentat în privința lui să fie încetat cu tragerea la răspundere contravențională. Recurentul invocă temeiurile de casare prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală, criticând hotărârile judecătorești adoptate pe caz sub următoarele aspecte:

- decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, fiind admisă o eroare gravă de fapt care afectează soluția;

- în cadrul ședinței de judecată în prima instanță, partea vătămată a declarat, fiind preîntâmpinată pentru declarații mincinoase, că dauna cauzată în urma săvârșirii infracțiunii de inculpat, nu este considerabilă, iar în cadrul urmăririi penale nu i-a fost explicat sensul cuvântului „*considerabil*”, declarând că după înțelegerea sensului acestui cuvânt, dauna cauzată ei nu este considerabilă, deoarece la momentul săvârșirii infracțiunii era angajată la o cafenea ca chelneriță și primea un salariu decent. A mai declarat că careva pretenții față de inculpat nu are și dorește ca procesul penal să fie încetat deoarece s-au împăcat;

- instanța de apel a apreciat unilateral probele acuzării, stabilind eronat împrejurările de fapt, iar ca rezultat a avut loc o constatare greșită a aspectelor de drept ce au influențat încadrarea juridică eronată a acțiunilor inculpatului;

- instanța de apel a reținut declarațiile suplimentare a părții vătămate de la urmărirea penală, fără a o audia și verifica aceste declarații în ședința instanței de apel;

- instanța de apel nu a verificat dacă fapta săvârșită de inculpat întrunește elementele infracțiunii, prin prisma art. 18 Cod contravențional, deoarece dauna cauzată părții vătămate nu este de 1 200 lei, iar potrivit biletului de amanet greutatea

articolelor din aur este de 0,92 grame și au fost estimate la prețul de 287 lei, astfel valoarea acestora nu depășește 25 unități convenționale.

7. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărârii atacate și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Din textul recursului declarat, Colegiul atestă că, recurentul invocă temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală și anume: *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt ce a afectat soluția instanței; nu au fost întrunite elementele infracțiunii; faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Din conținutul art. 427 Cod de procedură penală rezultă că temeiurile pentru recursul ordinar declarat împotriva deciziei instanței de apel nu pot fi decât de drept, fiind determinate expres de lege. Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material. Chestiunea dacă fapta este constatată conform legii este un temei de drept, deoarece privește încadrarea juridică dată faptei săvârșite, astfel ea cade în controlul instanței de recurs pentru care fapta nu poate fi privită ca stabilită, atunci când se constată ilegalități (pct. 18 Hotărârea Plenului CSJ nr. 9 din 30.10.2009). Temeiurile prevăzute în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Colegiul penal menționează că, potrivit rechizitoriului Negoita V.V. a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal - *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Instanța de fond a recalificat infracțiunea imputată inculpatului, din art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, dispunând încetarea procesul penal în privința lui Negoita V.V. în legătură cu împăcarea părților, deoarece partea vătămată în ședința instanței de judecată a declarat că dauna cauzată de către inculpat pentru ea nu este considerabilă, i-a fost restituită și împreună cu inculpatul au solicitat împăcarea.

Instanța de apel, însă, a considerat că acțiunile inculpatului urmează a fi calificate conform art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, deoarece dauna cauzată părții vătămate este considerabilă, fapt conchis din declarațiile acesteia date la urmărirea penală, unde a indicat că paguba pentru ea este considerabilă, cerceii de care a fost deposedată valorau 1 200 lei, îi erau scumpi, fiindcă erau primiți în dar de la mama sa.

Recurentul critică concluzia instanței de apel referitor la stabilirea cauzării părții vătămate daunei în proporții considerabile, prin ce a fost admisă o eroare gravă de

fapt, fiind constatate greșit aspectele de drept, ce au influențat la încadrarea juridică greșită a acțiunilor inculpatului conform art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și au afectat soluția instanței. Această critică, Colegiul o consideră întemeiată și poate fi reținută ca temei de casare a hotărârii contestate.

În acord cu alin. (2) art. 126 Cod penal, Colegiul penal statuează că la calificarea infracțiunii de sustragere, săvârșite cu cauzarea de daune în proporții considerabile, este necesar să se țină cont de faptul că caracterul considerabil al daunei pricinuite se stabilește luându-se în considerație valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute de ea, alte circumstanțe care influențează esențial starea materială a victimei.

Potrivit doctrinei juridice, printre „*alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei*” pot fi enumerate venitul global al membrilor familiei; starea de sănătate a victimei și a membrilor familiei ei apti de muncă; angajarea sau neangajarea victimei la o muncă permanentă sau provizorie.

Așadar, circumstanța agravantă „*cu cauzarea de daune considerabile*” a infracțiunii prevăzută de lit. c) alin. (2) art. 190 Cod penal are un caracter estimativ. Ea nu este formalizată prin prevederi legale, așa cum este cazul „proporții mari” sau al „proporțiilor deosebit de mari”, ori al „proporțiilor mici”. Astfel, reieșind din doctrina penală, dacă victima are o stare materială „satisfăcătoare”, atunci nu va funcționa circumstanța agravantă „*săvârșirea infracțiunii cu cauzarea de daune în proporții considerabile*”. Dacă însă starea materială a victimei este „nesatisfăcătoare”, atunci circumstanța agravantă menționată devine funcțională.

Prin urmare, instanța de recurs notează că sarcina de a prezenta în cadrul ședinței de judecată probe pertinente și admisibile, care ar confirma prejudiciul considerabil cauzat părții vătămate îi revine părții acuzării, în conformitate cu pct. (1) alin. (1) art. 53 Cod de procedură penală.

Reieșind din prevederile art. 93 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, declarațiile părții vătămate sunt un mijloc de probă de aceeași valoare ca și declarațiile bănuitului, învinuitului, inculpatului, a părților civile ori civilmente responsabile, martorului.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că partea vătămată fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond (f.d. 88-89) a declarat: „*La urmărirea penală am spus că este o sumă considerabilă, deoarece nu am înțeles sensul cuvântului „considerabil”. Acum eu susțin că suma de 1 200 lei nu este considerabilă. La momentul când am depus plîngerea eu lucram la cafeneaua „La frați” și aveam un salariu de 2000 lei.*”. De asemenea prin recipisă (f.d. 78), partea vătămată a menționat că prejudiciul material cauzat ei în sumă 1 200 lei, pentru ea nu este considerabil. Totodată, instanța de recurs constată că în cadrul cercetării judecătorești, acuzatorul de stat nu a prezentat alte probe ce ar dovedi cauzarea părții vătămate a daunei în proporții considerabile, iar în instanța de apel nu a fost audiată partea vătămată, pentru a concretiza dacă dauna cauzată este considerabilă sau esențială.

Raportînd cele menționate, la cauza dată Colegiul penal consideră juste concluziile instanței de fond, că în lipsa probelor, determinarea valorii prejudiciului cu calificativul „considerabil” sau „neconsiderabil” îi aparține părții vătămate, care după convingerea sa lăuntrică, ținînd cont de circumstanțele cărora aceasta le dă apreciere în mod conștient, este în drept să determine valoarea prejudiciului ce i s-a cauzat.

Colegiul consideră că instanța de apel, a apreciat unilateral probele acușării referitor la cauzarea daunei în proporții considerabile părții vătămate, motivînd insuficient și în termeni generali, de ce anume declarațiile date în cadrul urmării penale de către partea vătămată în aspectul vizat, urmau a fi puse la baza sentinței și nu cele date în cadrul ședinței de judecată. Astfel, instanța de apel nu a respectat prevederile pct. 8) alin. (1) art. 417 Cod de procedură penală și anume decizia instanței de apel nu cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date, ceea ce impune prezența temeiului de casare prevăzut de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume: *hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Referitor la pct. 8) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, invocate de recurent, Colegiul remarcă că, pct. 8) - „*nu sunt întrunite elementele infracțiunii*”, poate fi invocat numai în cazul cînd recurentul nu este de acord cu nici o încadrare juridică a acțiunilor inculpatului, iar pct. 12) - „*faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare greșită*”, este aplicabil în cazul cînd recurentul solicită o altă încadrare juridică. Deci, invocarea concomitentă a temeiurilor prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 8) și 12) Cod de procedură penală, Colegiul o consideră irațională. Însă, deoarece în prezenta speță nu este demonstrată agravanta infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și anume „*cauzarea de daune în proporții considerabile*”, instanța de recurs consideră că, faptei săvîrșite de către inculpat, instanța de apel i-a dat o încadrare juridică greșită, fiind prezent temeiul de casare stipulat în pct. 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Deși, recurentul indică ca temei pentru recurs și pct. 8) al normei sus menționate și anume faptul că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii, Colegiul îl consideră neîntemeiat, deoarece acesta a fost invocat abia la etapa recursului, iar potrivit declarațiilor inculpatului date în cadrul urmării penale (f.d. 23-24, 35), instanța de fond (f.d. 86-87) și în instanța de apel (f.d. 140), acesta și-a recunoscut integral vina, a restituit prejudiciul cauzat, fapt confirmat prin recipisa părții vătămate (f.d. 78) și a solicitat încetarea procesului penal (f.d. 77), fiindcă s-au împăcat cu partea vătămată.

În consecință, Colegiul penal consideră că prima instanță corect a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (1) Cod penal și a încetat procesul penal, deoarece conform art. 16 alin. (3) Cod penal, această infracțiune se consideră mai puțin gravă, iar prevederile art. 109 alin. (1) Cod penal, în astfel de circumstanțe permite împăcarea părților.

Rezumând cele expuse, în opinia instanței de recurs prevederile pct. 6), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, invocate de recurent, și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, fiind stabilite prezente erorile de drept.

Avînd în vedere cele enunțate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide asupra necesității casării deciziei instanței de apel și menținerii sentinței, în corespundere cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, potrivit căruia judecând recursul instanța admite recursul, casează total hotărârea atacată și menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul, Melnic Oxana, în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2013, cu menținerea sentinței Judecătoriei Bălți din 23 ianuarie 2013, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui **Negoîța Veaceslav Vitali**, în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, în legătură cu împăcarea părților.

Decizia este irevocabilă, pronunțată public la 03 iunie 2014, ora 09.50.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun

Oleg Sternioală